

Özgür Yazılım Lisansları

Doruk Fişek
(dfisek@fisek.com.tr)

<http://seminer.linux.org.tr/seminer-notlari/lisanslar/>

Başlarken

- Yazılım lisansı, yazılımı geliştiren kişi/kurum ile yazılımın kullanıcıları arasında yapılan bir sözleşme.
 - Lisanslı / lisanssız yazılım?
 - Özgür yazılımların lisansı olur mu?
-
-

Özgür Yazılım Lisansları

- Özgür yazılımların tek çeşit lisansı yok
 - Farklı kullanımlara özelleşmiş çeşitli lisanslar var
 - Çoğu lisans aslında birbirinin çok benzer
-
-

Başlıca Lisanslar :

- GPL - General Public License
 - LGPL - Lesser General Public License
 - BSD - Berkeley Software Distribution
 - CDDL - Common Development and Distribution License
 - Apache Lisansı
-
-

GPL

- Genel Kamu Lisansı
 - Özgür yazılımların %66'sı tarafından tercih ediliyor.
 - Yazılımın özgür olmasının yanı sıra, özgürlüğünü sürdürmesini de garanti altına alır.
 - Toplumdan alıyorsan, topluma geri ver mantığı.
 - Free Software Foundation tarafından hakları korunuyor.
 - Linux, GCC, QT, IPTables, MySQL, ...
-
-

LGPL

- Kısıtlı Genel Kamu Lisansı
 - GPL'den farklı olarak, yazılımın özgür olmayan yazılımlar tarafından da kullanılabilmesine olanak tanıyor.
 - GTK, Wine, OpenOffice.org, ...
-
-

BSD Lisansı

- Hangi bölümlerde hangi yazılımlar kullanılmalı?
- Hangi bölümlerde hangi donanımlar bulunmalı?
- Kullanılması gereken yazılım/donanımların dışında yer alan olası yazılım/donanımlar nasıl bir yöntem izlenmelidir?

Politikası belirlenmemiş bir kurumda geçiş sırasında kullanıcılarla sorun yaşama ve başarısız olma riski yüksektir.

CDDL

- Sun Microsystems'ın MPL'den (Mozilla Kamu Lisansı) türettiğın son nesil bir lisans.
 - Solaris'in açık kaynak kodlu olarak yayınlanması için kullanılıyor.
 - MPL türevi lisansların çoğunda olduğu gibi, kodlar diğer lisanslarla uyumlu kullanılamıyor.
-
-

Apache Lisansı

- Apache Vakfı tarafından geliştirilen projelerde kullanılıyor.
 - GPL'e ek olarak, patentlere yönelik belirli kısıtlamalar içeriyor.
 - Apache, Spamassassin, Tomcat, ...
-
-

Çifte Lisanslama

- Yazılımı geliştirenler tarafından yazılımın iki (ya da daha fazla) farklı lisans altında dağıtılması.
 - Yazılım geliştiricilerine farklı hedef kitlelerine yönelik olarak yazılım yayınlamalarına olanak tanıyor
 - Cathedral “in the” Bazaar yaklaşımı
 - MySQL, QT, ...
-
-

Yazılım Dışı / İlişkili Özgür Lisansları

- GFDL : GNU Free Documentation License (Wikipedia, ...)
- Creative Commons (Gentoo belgeleri, ...)

Free Software Foundation (FSF)

- 1984'te başlayan GNU Projesi'nin yasal çatısı konumunda.
 - Özgür yazılım tanımı çerçevesinde çalışmalar yapıyor.
 - Yüzlerce desteklediği özgür yazılım projesi var.
 - Amerika, Avrupa ve Hindistan ofisleri var. Güney Amerika ofisi için çalışmalar sürüyor.
-
-

Open Source Initiative (OSI)

- Açık kaynak kod tanımı etrafında bir araya gelmiş, kar amacı gütmeyen bir kurum.
 - En ünlü olduğu çalışması, açık kaynak kodlu lisansları sertifikalandırması.
 - 50+ lisans OSI tarafından onaylanmış durumda.
-
-

Bir lisansın ne işe yaradığını nasıl anlarız?

- GNU GPL uyumlu lisans
 - OSI onaylı lisans
 - GNU'nun web sitesinde sürekli güncellenen lisans bölümü :
 - <http://www.gnu.org/licenses/license-list.html>
-
-

GPL 3 ?

- 14 yıl sonra Genel Kamu Lisansı tekrar yenileniyor.
 - Henüz taslağı hazırlanıyor.
 - Yazılım patentleri, vs ile ilgili daha güncel konuları da ele alması bekleniyor.
-
-

Çok Fazla Lisans Var!

- Geliştiricilerin kafası karışıyor
 - Kullanıcıların kafası karışıyor
 - Hukuksal zeminde güçlenmesi zorlaşıyor
 - Lisans uyumsuzlukları oluşuyor
-
-

Ozgür yazılım? Açık kaynak?

- Açık kaynak kodlu bir yazılım özgür olmayabilir.
 - Özgür bir yazılım açık kaynak kodludur.
 - Açık kaynak -- teknik avantajlara odaklanır. Yazılımı açık kaynak olarak geliştirmek teknik olarak daha başarılı bir model olduğu için tercih edilir.
 - Özgür yazılım -- teknik avantajların yanı sıra işin toplumsal boyutunu ve "özgürlük" kavramını da ele alır.
-
-

Hukuksal Belirsizlik

- Yazılımlar hızla gelişirken, yasalar gereksinim oldukça oluşturuluyor -- birçok belirsiz alan
 - Yazılımlar İnternet sayesinde tüm dünya çapında geliştiriliyor ve kullanılıyor.
 - Yasalar çoğunlukla yerel, uluslararası hukuk her konuda geçerli değil.
-
-

Ülkelerde yasal farklılıklar

- Amerika'da ters mühendislik suçken, Avrupa ülkelerinde yasal
- İsveç'te korsan verilerin kaydını (kendisini değil) tutan bir torrent sitesi yasal
- Avrupa ülkelerinde yazılım patentleri geçerli değil
- ...

Sık Sorulan Sorular

- Bir yazılımın lisansı değişebilir mi? Nasıl?
 - Yazılımımda hangi lisansı tercih etmeliyim?
 - Lisans ihlali olduęunda ne oluyor?
 - Özgür yazılımlar kullanarak, özgür olmayan yazılımlar üretebilir miyim?
-
-

Kaynaklar

- Free Software Foundation -- Tüm Lisansları İçeren Listesi
<http://www.gnu.org/licenses/licenses.html>
 - Open Source Initiative -- Onaylanan Lisans Listesi
<http://opensource.org/licenses/>
 - Asia Open Source Center -- Açık Kaynak Lisans karşılaştırılması
http://www.asiaosc.org/enwiki/page/Comparison_of_Open_Source_Licenses.html
 - MUPepe Yazılım Projesi -- Lisans Değerlendirmesi
http://www.soberit.hut.fi/T-76.115/01-02/palautukset/groups/MUPePe/t1/project_plan/appendix/licenses/licenses.html
-
-